

PRZEDSIĘBIORCA

Czwartek

FIRMA I PRZEPIS

■ Nowe legislacje, ochrona konkurencji, normy, prawo celne, rozstrzygnięcia sądów, prawo upadłościowe i naprawcze, prawo autorskie, ochrona środowiska, prawo budowlane.

DYŻUR REPORTERSKI
(22) 333-98-62

Zadzwoń! Czekamy 10.00-14.00.

Kontrola nad spółką Jak wybrać członków rady nadzorczej?

Firma na widelcu zaufanych ludzi

Jak udziałowcy lub akcjonariusze mogą przypilnować, by członkowie zarządu dobrze dbali o wyniki firmy? Przez swoich ludzi w radzie nadzorczej.

W mediach głośno o wymianie członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa. Jednak nie tylko w tych spółkach jest ciekawie. Od dłuższego czasu nie gaśnie spór udziałowców Polskiej Telefonii Cyfrowej (operatora sieci Era i Heyah) – DT z Elektrimem. Sprawa sprowadza się do tego, kto ma prawo do wyboru rady nadzorczej i zarządu.

Czemu rząd, a także wielkie spółki tak się troszcza o skład tych ciał?

Rada jest ważna

Rada nadzorcza m.in. ocenia zgodność sprawozdań finansowych z księgami i dokumentami oraz ze stanem faktycznym, a także wnioski zarządu w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty. Co roku składa udziałowcom lub akcjonariuszom pisemne sprawozdanie z wyników tej oceny.

– Czasem statut określa, że zarząd musi uzyskać zgodę rady na podjęcie określonej czynności, co rozszerza uprawnienia rady. Nie ma ona jednak prawa wydawania zarządowi wiążących poleceń w sprawie prowadzenia spółki, gdyż wchodziłaby wtedy w jego

SZYBKA WYMIANA Uchwała udziałowców bądź akcjonariuszy może w każdym czasie odwołać członków rady – mówi Michał Wysocki, radca prawny w kancelarii Wysocki i Partnerzy. fot. MP

RÓŻNA MENTALNOŚĆ Na posiedzeniach rad nadzorczych w Polsce często tworzą się bardzo żywe dyskusje. W Szwecji jest spokojniej – mówi Conrad Wallenrodhe, partner w kancelarii Linklaters. fot. BS

kompetencje – informuje Conrad Wallenrodhe, partner z kancelarii Linklaters.

Jeśli członkowie rady zauważą, że w spółce źle się dzieje, mogą w ostateczności doprowadzić do zmiany zarządu. Uchwały rady są ważne, jeśli na posiedzenie przybyła co najmniej połowa jej członków. Czasem się oni pokłócą i nie przychodzą na obrady, czym paraliżują pracę rady. Wówczas może to się skończyć nawet jej odwołaniem.

Kiedy powołuje się radę?

Rada musi istnieć w spółce akcyjnej. Umowa spółki z o.o. może ustanowić radę nadzorczą lub komisję rewizyjną albo oba te organy. Jeśli jednak kapitał zakładowy przekracza 500 tys. zł, a wspólników jest więcej niż 25, konieczne staje się działanie jednego z tych organów.

Członek rady reprezentuje interesy strony, która go tam wydelegowała.

– Powinien znać się na biznesie i przepisach prawa spółek. Dla dobrego wizerunku firmy warto powołać do rady niezależnych fachowców – mówi Conrad Wallenrodhe.

Czasami statuty lub umowy zawierają dodatkowe wymagania wo-

bec członków rad, na przykład określają wykształcenie czy doświadczenie zawodowe albo wykluczają powoływanie osób, które w ostatnich pięciu latach były członkami zarządu spółki postawionej w stan upadłości.

Z reguły członków rady powołuje i odwołuje w tajnym głosowaniu zgromadzenie udziałowców lub walne zgromadzenie akcjonariuszy.

– Jednak statuty spółek akcyjnych lub umowy spółek z o.o. mogą przewidywać inny sposób wyłonienia rady – wyjaśnia Michał Wysocki, radca prawny z kancelarii Wysocki i Partnerzy.

Tak dzieje się w spółkach, których jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa. Zgodnie z art. 12 § 1 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, ich członków powołuje i odwołuje minister skarbu państwa.

Jak głosować grupami?

Niekiedy powoływanie członków rady nadzorczej w spółkach akcyjnych odbywa się przez głosowanie grupami, co ma chronić prawa mniejszościowych akcjonariuszy.

– Jeśli akcjonariusze reprezentujący co najmniej 20 proc. kapitału zakładowego zgłoszą wniosek

o wybór rady nadzorczej, to – bez względu na sposób jej powołania zapisany w statucie – wyboru powinno się dokonać na najbliższym walnym zgromadzeniu wyłącznie w drodze głosowania oddzielnymi grupami – wyjaśnia Michał Wysocki.

Jak to wygląda w praktyce? Na walnym tworzą się grupy mające na celu wybranie członków rady. Przy obliczeniu ich wielkości bierze się pod uwagę kapitał reprezentowany na walnym. Tworzy się tyle grup, ile miejsc należy obsadzić w radzie.

– Aby ustalić liczbę osób potrzebnych do utworzenia grupy, należy podzielić liczbę reprezentowanych akcji przez liczbę obsadzanych stanowisk w radzie – mówi Michał Wysocki.

Akcjonariusze mogą należeć tylko do jednej grupy. Osoby, które ją utworzą i głosują na konkretnego członka rady, nie biorą udziału w wyborze pozostałych jej członków. W grę wchodzi także łączenie grup i wybór więcej niż jednego członka rady.

Podobne sposoby wyboru członków rady nadzorczej mogą zostać wprowadzone w umowie spółki z o.o.

Albert Stawiszynski

a.stawiszynski@pb.pl (22) 333-98-58

RADA NADZORCZA

1. Spółka akcyjna

■ rada składa się z co najmniej z trzech osób, a w spółkach publicznych z co najmniej z pięciu;

■ kadencja członka rady trwa nie dłużej niż pięć lat;

■ rada nadzorcza podejmuje uchwały w obecności co najmniej połowy jej członków, jeśli wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni na posiedzenie. Umowa spółki może przewidywać surowsze wymagania dotyczące quorum.

2. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

■ składa się z co najmniej trzech osób;

■ kadencja trwa rok, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej;

■ rada podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu jest co najmniej połowa jej członków i wszyscy jej członkowie zostali na nie zaproszeni. Statut może przewidywać surowsze wymagania dotyczące quorum.

SĄ OGRANICZENIA

Członek zarządu, prokurent, likwidator, kierownik oddziału lub zakładu oraz zatrudniony w spółce główny księgowy, radca prawny lub adwokat nie mogą być jednocześnie członkami rady nadzorczej. Dotyczy to także osób podlegających bezpośrednio członkowi zarządu albo likwidatorowi.

GDZIE SZUKAĆ

Szczegółowe kwestie związane z radami nadzorczymi w spółkach kapitałowych reguluje kodeks spółek handlowych. Jest on dostępny w bazie aktów prawnych na stronie www.pb.pl